

pogovor **Mihael Perman** direktor Agencije za zavarovalni nadzor

Ni prav, da o pomembnih stvareh odloča minimalni odstotek članov Vzajemne

Katja Svenšek

Ljubljana – Agencija za zavarovalni nadzor (AZN) je 23. oktobra lani prevzela nadzor nad zdravstveno zavarovalnico Vzajemna in z imenovanjem izredne uprave sprejela najostrejši ukrep, ki ga nadzorniku zavarovalnega trga dopušča zakon. Devetmesečni mandat je izredna uprava pod vodstvom **Dušana Kidriča** končala z vložitvijo odškodninskih tožb proti nekdanjima upravama Vzajemne pod vodstvom **Marka Jakliča** in **Boštjana Averja** v skupni vrednosti 1,23 milijona evrov. AZN je nadzor nad zavarovalnico vrnila članom 26. julija s sklicem skupščine, ki so jo z 90-odstotno večino prisotnih glasov obvladovali predstavniki Zveze društev upokojujencev Slovenije (ZDUS). O Vzajemni smo se pogovarjali z direktorjem AZN **Mihaelom Permanom**.

Ali je AZN z imenovanjem izredne uprave Vzajemne, kar ste takrat pospremili z izjavo, da »odnos med nadzornim svetom in upravo ni deloval, kar je potencialno omogočalo zlorabe«, dosegla zeleni cilj?

Mislím, da smo dosegli ta cilj. Izredna uprava je postavila temelje za naprej. Jasno, da ni mogla rešiti vseh težav, ki so se nabirale nekaj let pred tem, mislim pa, da se Vzajemna nikoli več ne bo vrnila v stanje, v katerem je bila. Mi kot nadzorni svet med izredno upravo smo se z upravo zelo dobro ujeli, tako da teh težav nedelovanja nadzornega sveta ni bilo. Kako bo naprej, pa bomo videli.

O katerih težavah Vzajemne natančno govorite, o kakšnem stanju, v katerega se Vzajemna ne bo vrnila?

V Vzajemni ni bilo ustreznih notranjih kontrolnih mehanizmov, ki bi jih morala imeti vzpostavljene vsaka zavarovalnica. Imeli so veliko pogodb, ki so bile po mnenju izredne uprave nepotrebne ali vsaj predimenzionirane. Del odgovornosti uprav je, da so v odnosu do zunanjih izvajalcev trdi pogajalci. Te kulture ni bilo, izredna uprava pa je tako kulturo z velikimi naporí začela vzpostavljati.

Članica uprave Vzajemne Irena Kos, ki je hkrati finančnica in revizorka AZN, je že podala odstopno izjavo, predsednik uprave Dušan Kidrič na skupščini ni dobil razrešnice. Ali sta Kidrič in Kosova uživala vaše zaupanje?

Sta in ga še uživata. Irena Kos je pristala, da bo članica uprave le za trajanje izredne uprave. Dala je odstopno izjavo z odložnim pogojem, tako da bo svoje delovanje na Vzajemni zaključila, ko bo znan nov član uprave, in se vrnila na AZN.

Ali bo nov nadzorni svet iskal le člana uprave ali celotno novo upravo?

O tem nam niso poročali, tako da ne vem, kakšni so njihovi nameni. Naša naloga je le, da morebitne člane uprave zaslišimo in odločamo o izpolnjevanju pogojev za člane uprave.

Sistem pooblastil za glasovanje na skupščini je bil v preteklosti glavni predmet kritike. Zakaj niste izredni upravi podaljšali mandata za tri mesece do uveljavitve novega zakona o zavarovalništvu, ki bo na novo uredil zastopanje članov Vzajemne?

Zakon je v parlamentarni proceduri, kar je po mojem mnenju tudi zasluga uvedbe izredne uprave v Vzajemni. Že nekaj let prej smo opozarjali, da je skupščina vseh članov neustrezna oblika skupščine Vzajemne, vendar zakonodajalec ni imel posluha za zakonske spremembe. Moralo je priti do stanja, da smo uvedli izredno upravo. Ta je po zakonu omejena na 12 mesecev, podaljšanje pa je možno le v primeru, ko zavarovalnica ne doseže kapitalске ustreznosti. Tudi če bi izredni upravi mandat podaljšali, se splošnih volitev po novem zakonu ne bi dalo izpeljati brez sklica skupščine po starem. Izhod iz izredne uprave v pravnem smislu ni možen brez sklica skupščine po starem, tako da bi s podaljšanjem pristali na istem, le obdobje med koncem izredne uprave in splošnimi volitvami v skupščino zastopnikov članov bi bilo morda krajše. Poleg tega procedura priprave volitev in njihove izpeljave traja vsaj pol leta.

Ste o možnosti podaljšanja mandata izredni upravi Vzajemne razpravljali

na strokovnem svetu AZN?

Ne, ker so moji pravni svetovalci podaljšanje zaradi neobstojećih zakonskih podlag odsvetovali. Mene in ostale člane strokovnega sveta so prepričali, da bi bilo podaljšanje izredne uprave s pravnega vidika neutemeljeno.

Ali se vam zdi ustrezen sistem, po katerem ena skupina zavarovancev na skupščini zastopa 90 odstotkov prisotnih glasov, hkrati pa vsega 18.000 od skupno 900.000 zavarovancev?

Večkrat smo že povedali, da je tak sistem neustrezen in da je to bil tudi eden od izvorov težav na Vzajemni. To, da odloča minimalen odstotek članov o nadzornem svetu Vzajemne in posledično tudi o upravah, ni prav. Rešitev je v ureditvi, kot jo imajo vzajemne zavarovalnice na Švedskem in v Nemčiji. Večinoma imajo voljene skupščine, ki se volijo za daljša obdobja. Vsi člani imajo volilno pravico, s tem da je zagotovljen lahek dostop do volitev vsem članom. Pričakujem, da bo v takem sistemu volilna udeležba večja od dveh odstotkov in bo na tak način skupščina bolj zanesljivo odražala voljo članov in bo posledično imela tudi nedvomno legitimnost. Zakon med drugim zagotavlja tudi enakomerno starostno strukturo skupščine Vzajemne.

Ali se je z vidika korporativnega upravljanja Vzajemne karkoli spremenilo, če primerjate zadnjo

skupščino in recimo skupščino izpred treh let?

Po mojem mnenju ne, zato smo vztrajali pri tem, da se sprejme ustrezní zakon.

Uvodoma naj bi po predlogu zakona člane Vzajemne na skupščini zavarovalnice predstavljali pooblaščenca po petih starostnih razredih, zdajšnji predlog predvideva le tri razrede. Zakaj je prišlo do zmanjšanja števila starostnih razredov?

Predlog, ki ga je vlada dala v parlamentarno proceduro, predvideva le tri starostne razrede. Mi smo na prošnjo finančnega ministrstva prispevali osnutek zakona in naše pripo-

ročilo je bilo pet razredov, kar pa je minister nato spremenil.

Na čigavo pobudo?

To morate vprašati njega.

Kako gledate na to, da je strokovni svet AZN kot nadzorni svet Vzajemne v času izredne uprave ostal brez razrešnice?

To je le razkazovanje moči. Skupščina med drugim ni sprejela niti sprememb, ki bi statut Vzajemne uskladile z novim zakonom o gospodarskih družbah, kar nima nobene zveze niti z izredno upravo niti z AZN, ampak je rutinska poteza, ki jo vsa druga podjetja opravijo, ne da bi o tem sploh razmišljala. To je le nepotrebno in nestrokovno razkazovanje moči.

Predsednica ZDUS Mateja Kožuh Novak je po skupščini Vzajemne povedala, da sprememb statuta niso podprli zato, ker se ne strinjajo s tem, da bi prokurista imenovala uprava.

Kdo lahko imenuje prokurista, definira zakon o gospodarskih družbah. Ta zakon ni v pristojnosti skupščine Vzajemne, temveč v pristojnosti državnega zbora.

Ali boste preverjali izpolnjevanje pogojev novih nadzornikov Vzajemne, kot to določa zakon o zavarovalništvu?

Izpodbojno tožbo na tej osnovi je napovedal odvetnik Bojan Pečenko na skupščini Vzajemne. Zakon res definira pogoje, ki jih morajo člani nadzornega sveta izpolnjevati, odločitev o tem, ali bomo na Agenciji to preverjali ali ne, pa še ni bila sprejeta.

Kdo bo sprejel odločitev?

Senat AZN je organ, ki lahko zahteva sklic skupščine in umik člana nadzornega sveta.

Kaj bi lahko bilo sporno?

Zakon predvideva ustrezne delovne izkušnje pri vodenju podjetjih primerljive velikosti. Ta kriterij mora biti izpolnjen.

Ali je AZN že kdaj prej preverjala izpolnjevanje teh kriterijev?

V preteklosti je AZN že nekajkrat preverjala izpolnjevanje teh kriterijev in nekajkrat tudi zahtevala umik članov nadzornega sveta, preden so bili imenovani.

Kakšno prihodnost napovedujete zavarovalnici Vzajemna?

Vzajemna kot zavarovalnica je v dobrem stanju.

Saj, vsaj kar zadeva finančno sliko, ni bilo nikoli problemov.

Bila so obdobja pred uvedbo izravnalnih shem, ko je Vzajemna dejansko imela finančne težave. Zdaj finančnih težav ni. Njena prihodnost je odvisna tudi od reforme zdravstvenega sistema. Menim, da je ključ do prihodnosti voljena skupščina, ki bo zagotovljeno dobro upravljanje, vidim dobro prihodnost za Vzajemno.

Sam sem privrženec ideje vzajemnosti, ki je po mojem mnenju tudi Slovencem pisana na kožo, kljub vsemu hrupu okoli Vzajemne.

Ali Vzajemna brez izravnalnih shem lahko preživi?

Lahko bi preživela, bi pa morala verjetno zvišati premije. To je moja približna ocena, a to ni glavno vprašanje. Če se odločimo, da želimo imeti medgeneracijsko solidarnost pri dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju, so izravnalne sheme neizogibne. Res je, da v Vzajemni starejši potrošijo znatno več kot mlajši, a medgeneracijska solidarnost obstaja v vseh zdravstvenih sistemih. Glede na to, da ni zdravstvenega sistema, kjer tega ne bi bilo, bi se bilo treba posvetiti diskusiji o vzdržnosti in pravičnosti sedanjih rešitev.

Ali je pri obstoječih demografskih trendih obstoječi sistem vzajemnosti vzdržen?

To težko sodim, najbrž pa bodo pritiski naraščali. Že zdaj obstaja nevarnost – ker je dopolnilno zdravstveno zavarovanje prostovoljno, bi ga lahko mlajši zamenjali s cenejšim zavarovanjem, ki bi lahko krilo kritične bolezni in s tem bi se problem le še zaostрил.

Ali pri Vzajemni obstaja kakšna zakonska prepreka, da bi uvedla življenjska zavarovanja?

Vzajemna dovoljenja za trženje življenjskih zavarovanj trenutno nima. Agencija je zavrnila vlogo, ki jo je dala uprava pod vodstvom Marka Jakliča,

zaradi neprimernih rešitev. Do vloge, ki jo je dala uprava pod Boštjanom Averjem, so imele zadržke strokovna služba Agencije, zato dovoljenja nismo izdali, izredna uprava pa je vlogo umaknila. Kar zadeva vaše vprašanje, pa je tako, da zakonsko ni nobenih zadržkov, da bi Vzajemna tržila življenjska zavarovanja, je pa to odločitev članov, ki se lahko odločijo, da del dobička uporabijo za zagon drugih vrst zavarovanj. Mislim, da bo pravi trenutek za ponovni razmislek o tem, ko bo Vzajemna imela izvoljeno skupščino, in takrat je treba ustrezno predstaviti vsem članom, kaj so življenjska zavarovanja, kakšne so prednosti, kakšne so slabosti, in naj se potem sami odločijo na podlagi zanesljivih in popolnih informacij. Sem pa proti temu, da bi vnaprej izključili možnosti razvoja zavarovalnice.

Je Vzajemna predlagala kakšne nove produkte v zadnjem letu dni?

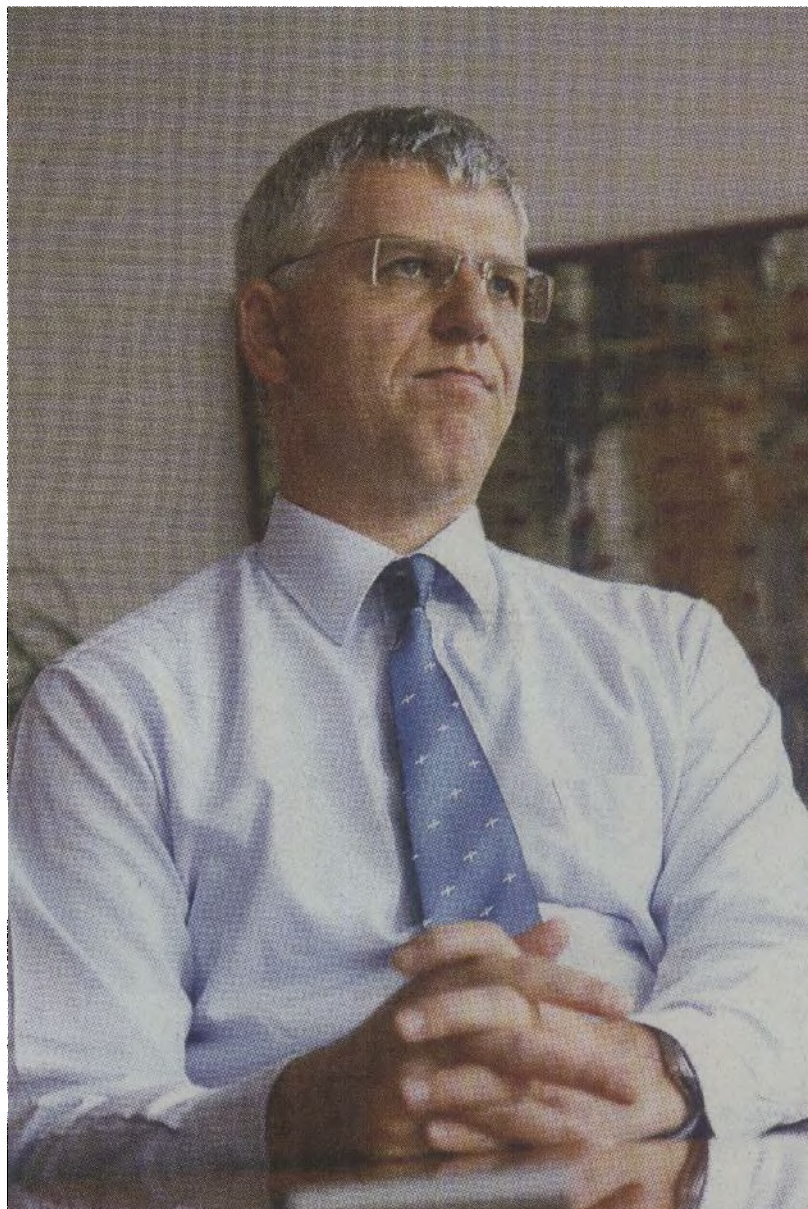
Vzajemna razvija produkte za dolgotrajno nego, kar bo v prihodnosti pomembna sestavina socialne plati zavarovalništva, saj potreba po tem zaradi staranja prebivalstva narašča. O tem je začela razmišljati že prejšnja uprava, v času izredne uprave pa je nastala glavnina produkta.

Kako ocenjujete predlog ministra za zdravje, da se dopolnilno zdravstveno zavarovanje prenese pod obvezno, če posplošim? Ali bi Vzajemna, ki dobi 98 odstotkov prihodkov od premij dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, preživela tako reformo ali to pomeni ukinitve Vzajemne?

Podatek, da 98 odstotkov premije Vzajemne prihaja od dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, drži. Če bi prišlo do ukinitve, menim, da je to tudi ukinitve Vzajemne same. Ta samo s premijami ostalih zavarovanj, ki jih trenutno ima, ne more obstati. Do same reforme zdravstvenega sistema pa se Agencija ne želi opredeljevati, ker je to v pristojnosti ministra za zdravje.

katja.svenssek@dnevnik.si

“To je le razkazovanje moči,” odgovarja direktor AZN Mihael Perman na vprašanje, kako gleda na to, da je strokovni svet AZN kot nadzorni svet Vzajemne v času izredne uprave ostal brez razrešnice.

Z vidika korporativnega upravljanja zavarovalnice Vzajemna po mnenju direktorja AZN Mihaela Permana ni razlike med zadnjo skupščino zavarovalnice, na kateri so nadzor prevzeli predstavniki zveze društev upokojencev, in skupščino izpred recimo treh let, ko so jo obvladovali vodstveni kadri Vzajemne.